

ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

*Курепін В.М., канд. екон. наук, доцент кафедри методики професійного навчання,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна*

Постановка проблеми. Якісні зміни у сфері науки і освіти, динамічний інтеграційний поступ в європейський простір вищої освіти України, це безповоротний курс України на європейську інтеграцію. Інтеграційна поступ України в європейський освітній простір вимагає вироблення нових механізмів співробітництва, серед яких: адаптування законодавства України до вимог Євросоюзу, підготовка фахівців, спроможних захистити інтереси країни у жорстких умовах світової конкуренції [1, с. 37] та агресії росії, розроблення сучасного методичного забезпечення освітнього процесу, визнання дипломів українського зразка у країнах ЄС та у світі, обмін випускниками закладів вищої освіти (ЗВО).

Умови повномасштабної війни, розв'язаної російською федерацією, без перебільшення, добавили нагальних проблем [2, с. 156], які виникли в системі освіти: загроза життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, масштабні руйнування освітньої інфраструктури, вимушене масштабне переміщення учасників освітнього процесу в межах України та за кордон, загострення проблеми забезпечення доступу до освіти українським студентам, порушення безперервності освітнього процесу. Всі ці обставини підштовхують вищу освіту України посилити необхідність впровадження важливих реформ щодо інтеграції в європейський простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впровадження європейських освітніх стандартів, інтеграція вищої освіти України у європейський освітній простір завжди висвітлювалася у роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників, серед яких можна виокремити В. Андрущенко, І Бацуровську, О. Дашковську, В. Лугового, В. Погребняка, А. Сапіра, І. Сологуб, О. Шебаніну. Однак з огляду на проблеми, з якими зіткнулися освітяни України існує необхідність комплексного дослідження питань, пов'язаних із інтеграцією вищої освіти в Європейський освітній простір.

Формулювання цілей тез. Полягає у дослідженні та узагальненні науково-теоретичних підходів до шляхів інтеграції освіти в Європейський освітній простір.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навряд чи процес вступу до ЄЕ України буде стрімким. Але глобальні інтеграційні процеси сучасного світу, об'єктивні і закономірні тенденції розвитку усіх сфер суспільного життя, у тому числі і освіти, наближають нашу державу до цивілізаційних процесів сучасності [3, с. 6]. Насправді процес приєднання до ЄС тривалий і важкий, але необхідна інтеграційна діяльність України в освіті продовжується.

Від України вимагається виконання численних умов і гармонізації правил та стандартів, принципів забезпечення якості та впровадження національних кваліфікаційних рамок, створення можливостей для гнучких траєкторій навчання у вищій освіті. Сьогодні одне з ключових завдань України, це прискорення інтеграції національної системи вищої освіти в Європейський освітній простір (ЄОП) та розширенні взаємовигідної співпраці.

Інтеграція вищої освіти України до ЄОП базується на Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Вона визначає необхідність наближення української сфери науки і технологій до наявної політики ЄС та залучення України до Європейського дослідницького простору через проведення змін у сферах управління та освіти і науки. Це відбувається за рахунок участі у спільних міжнародних дослідницьких та інноваційних програмах ЄС.

Зрозуміло, поглиблення взаємодії з Європейськими науковцями та освітянами дасть змогу вітчизняним працівникам освіти і науки інтегруватися до європейського дослідницького простору. Держава матиме можливість продовжувати адаптацію до стандартів і норм сфери науки та інновацій ЄС.

Для спрямування на поглиблення у освітній та науковій сферах євроінтеграційних процесів задля впровадження кращих підходів європейських освітніх та наукових напрацювань у вітчизняні умови необхідні дієві та своєчасні реформи Міністерства освіти і науки України.

Євроінтеграційні пріоритети освітньо-наукової сфери повинні спиратися на:

- участь українських дослідників у наукових проєктах та ініціативах ЄС;
- застосування європейських стандартів і рекомендацій у системі забезпечення освітньої якості;
- підтримку академічної мобільності для здобувачів освітніх рівнів, науково-професорського складу ЗВО і дослідників ЄС [4, с. 75];
- приєднання вітчизняної дослідницької інфраструктури до європейських дослідницьких інфраструктур.

У стратегії розвитку освіти в Україні наголошується, конкретні кроки щодо інтеграції вітчизняної вищої освіти в міжнародний освітній простір вже зроблені. Практика роботи закладів вищої освіти України засвідчує - зазначений процес потребує якісних змін, адже сучасне суспільство, яке пристосовується до проблем глобалізації, потребує чіткої відповіді на багато запитань щодо впровадження новітніх технологій в освіті, які ґрунтуються на нових методологічних засадах інтеграційного характеру.

Серед основних складових роботи ЗВО України є продовження реалізація положень Болонської декларації, пріоритети якої складає міжнародна співпраця [5, с. 120], як важливий

механізм інтегрування в європейський і світовий освітній простір. Враховуючи це у ЗВО України розроблені концептуальні моделі розвитку міжнародного співробітництва. Ця співпраця полягає в:

- досягненні міжнародних стандартів якості у галузі дослідницьких та навчальних програм;
- гармонізації навчальних планів університетів з навчальними планами провідних європейських вузів;
- забезпечення відповідно до вимог Болонського процесу мобільності студентів;
- впровадження та реалізацію програм спільних дипломів як ефективного засобу підвищення конкурентоздатності на ринку освітніх послуг [6, с. 739];
- участь освітніх закладів у міжнародній науково-дослідній діяльності;
- забезпечення зростаючого вкладу міжнародної діяльності у фінансову потужність освітніх установ.

У сприятливому середовищі ЗВО повинні мати фінансову та академічну автономію, прозорий зовнішній моніторинг ефективності їх діяльності, це стимулює різноманітність та конкуренцію між суб'єктами освітньої діяльності. Наявні міжнародні зв'язки у сфері освіти та досліджень, співробітництво посилює необхідні технічні зміни, інноваційність діяльності, обмін досвідом і напрацюваннями та стає драйвером економічного зростання.

Висновки та перспективи подальших наукових пошуків. Незважаючи на існуючі виклики в Україні, зроблено чимало корисного для розвитку і вдосконалення вищої освіти. Інтеграційна поступ України в європейський освітній простір формує широкий набір потенційних можливостей та передбачає зосередження особливої уваги на системі вищої освіти. Україна постійно доводить власну освітню, наукову та інноваційну спроможність бути надійним партнером Європейського Союзу. Через реформування нормативно-правової бази у сфері освіти та науки визначені напрями співпраці з європейськими освітніми інституціями, можливість створення спільних інноваційних програм та проєктів, поступово впроваджуються сучасні моделі фінансування закладів вищої освіти. В подальшому є доцільним вивчення та аналіз законодавства, що регулює процеси інтеграції системи вищої освіти в Європейський освітній простір. Це необхідне для пошуку підходів до розроблення правових механізмів державного управління змінами в системі вищої освіти на основі європейських стандартів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Русавська В. І. Адаптація національного трудового законодавства до законодавства Європейського Союзу // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні

аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 36-39.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9821>.

2. Курепін В. М. Воєнні конфлікти, як глобальні екологічні проблеми суспільства // Педагогічні інновації : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 28-29 квітня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021, С. 156-158.
URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9296>.

3. Реформи МОН, спрямовані на євроінтеграцію України. URL:
<https://mon.gov.ua/ua/news/reformi-monnapravleni-na-yevrointegraciyu-ukrayini-sergij-shkarlet>.

4. Іваненко В. Вплив євроінтеграційних процесів на роль студентського самоврядування // Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. здоб.вищ.освіти і мол.учених, 5-6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 73-77.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11859>.

5. Курепін В. М. Миколаївський національний аграрний університет колицка аграрних кадрів // Актуальні питання історії науки і техніки : матеріали 21-ї Всеукраїнської наукової конференції, м. Київ, 20-21 жовтня 2022 р. Київ : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОPIK, 2022. С. 118-121. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11871>.

6. Іваненко В. С. Цінності та запити сучасної молоді: життєві пріоритети української молоді // Покоління незалежності: ціннісні орієнтири і перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та магістрантів, м. Костанай, 30 березня 2021р. Костанай : Костанайський регіональний університет імені А. Байтурсинова, 2021. С. 737-741.
URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9255>.